

SELETUSKIRI

Regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Perioodi 2021–2027 riikliku uuringute programmi rakendamise toetus“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Regionaal- ja põllumajandusministri määrus „Perioodi 2021–2027 riikliku uuringute programmi rakendamise toetus“ kehtestatakse 1. jaanuaril 2023. a jõustunud kalandusturu korraldamise seaduse (edaspidi *KTKS*) § 42 lõike 1 alusel.

Käesoleva määrusega toetatavad uuringute teemad kaardistati Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi 2021–2027 riiklik uuringute programmiga. Kaardistamiseks saadeti sektori esindajatele e-mailile küsimustik. Kokku saadeti küsimustik 2152 kalapüügiga tegelevale ettevõtjale (rannapüük, traalpüük ja kaugpüük), 292 töötlejale ja 22 vesiviljelejale. Kuna vastajate aktiivsus oli väike, otsustati andmekogumismeetodit kombineerida süvaintervjuude läbiviimisega. Iga sektori puhul valiti välja fookusgrupp. Rannapüügi puhul valiti igast maakonnast kolm ettevõtjat, kes olid 2023.a kõige enam kala lossinud. Sama põhimõttega valiti ettevõtjad vesiviljeluse ja kalatöötlemise fookusgruppi ehk kes olid kõige enam kala kasvatanud/müünud. Lisaks korraldati arutelusid teadus- ja arendusasutuste esindajatega. Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi 2021–2027 riiklik uuringute programmi alusel kehtestab valdkonna eest vastutav minister käskkirjaga uuringu teemad, mida toetatakse „Perioodi 2021–2027 riikliku uuringute programmi rakendamise toetus“ määrusega. Eeltoodud käskkiri on peale kehtestamist leitav PRIA kodulehelt.

Määruse eesmärk on „Euroopa Merendus-, Kalandus-, ja Vesiviljelusfondi rakenduskava 2021–2027“ (edaspidi *rakenduskava*) riikliku programmi rakendamise elluviimine kalapüügi, vesiviljeluse ja vee-elusressursside väärimise ning keskkonna uuringute valdkonnas. Toetust saavad taotleda täidesaatva riigivõimu asutused või avalik-õiguslikust juriidilisest isikust teadus- ja arendusasutused teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse tähenduses (edaspidi *teadus- ja arendusasutus*). Toetuse suurus on 100 protsenti abikõlblikest kuludest. Toetatava tegevuse elluviimise käigus tekkinud kaudne kulu hüvitatakse 15 protsendi ulatuses abikõlblikest otsestest personalikuludest. Meetme määruse alusel valmivate uuringute lõpparuanded avalikustab toetuse saaja oma veebilehel ning on tasuta kasutamiseks kalandus sektorile ja ka laiemale avalikkusele.

Määruse koostamisel on arvestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L 231, 30.06.2021, lk 159–706).

Määruse rakendamine aitab kaasa „Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava aastani 2030“ teise alaeesmärgi ehk kestlikku kalandusse panustamist, mis tagab kalandusvaldkonna konkurentsivõime ja kalavarude jätkusuutliku majandamise.

Määrus on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1139, millega luuakse Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfond ja muudetakse määrust (EL) 2017/1004 (ELT L 247, 13.07.2021, lk 1–49).

Eelnõu valmistasid ette Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kalanduspoliitika osakonna kalandusturu valdkonna nõunik Annika Teino (tel 625 6525, annika.teino@agri.ee) ja Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kalanduspoliitika osakonna nõunik Juhani Papp (625 6265,

juhani.papp@agri.ee). Eelnõu juriidilise ekspertiisi Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi nõunik Karina Torop (tel 625 6520, karina.torop@agri.ee) ja eelnõu keeleteimetaja on sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (tel 625 6523, laura.ojava@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse eelnõu koosneb 11 paragrahvist.

Eelnõu §-ga 1 sätestatakse „Perioodi 2021–2027 riikliku uuringute programmi rakendamise toetus“ määruse reguleerimisala. Määrusega kehtestatakse rakenduskava meetmete „Kalapüügi uuringu toetus“, „Vesiviljeluse uuringu toetus“ ja „Keskkonnavalase uuringu toetus“ ning „Vee-elusressursside väärimdamise uuringu toetus“ raames toetuse (edaspidi koos *toetus*) andmise ja kasutamise tingimused ning kord.

Eelnõu §-ga 2 sätestatakse toetuse eesmärk ja toetatav tegevus.

Eelnõu §-ga 2 lõikes 1 on kajastatud toetuse andmise erieesmärgid meetmete põhiseit.

Eelnõu § 2 lõikes 2 loetletakse tegevused, mille elluviimiseks antakse toetust. Toetatavad tegevused peavad olema sätestatud Regionaal- ja Põllumajandusministri käskkirjas nr 290 (10.12.24). Käskkiri on leitav Regionaal- ja põllumajandusministeeriumi kodulehelt (link käskkirjale: [Perioodi 2021—2027 riiklike uuringute programm](#)).

Kalapüügi uuringu toetuse eesmärk on viia ellu uuringuprogramme, et stimuleerida innovatsiooni valdkonnas. Toetatakse uuringuid, mis tõstavad sektori konkurentsivõimet, suurendavad keskkonnasäästliku, ressursitõhusat, teadmiste põhiseit majandamist ja vähendavad kalapüügi mõju ökosüsteemidele ja kaitsealustele liikidele.

Vesiviljeluse uuringu toetuse eesmärk on viia ellu uuringuprogramme, et stimuleerida innovatsiooni valdkonnas. Uuringuid, mille läbi tõsta sektori konkurentsivõimet ja suurendada keskkonnasäästliku, ressursitõhusat, teadmiste põhiseit majandamist ning parandada seeläbi sektori majandustulemusi.

Vee-elusressursside väärimdamise uuringu toetuse eesmärk on ellu viia uuringuprogramme, et stimuleerida innovatsiooni valdkonnas ja mille läbi tõsta sektori konkurentsivõimet ning suurendada keskkonnasäästliku, ressursitõhusat, teadmiste põhiseit majandamist ja parandada seeläbi sektori majandustulemusi.

Eelnõu § 2 lõikes 3 loetletakse samuti tegevused, mille elluviimist toetatakse. Toetatavad tegevused peavad olema sätestatud Regionaal- ja Põllumajandusministri poolt 10.12.24 kinnitatud käskkirjas nr 290 (link käskkirjale: [Perioodi 2021—2027 riiklike uuringute programm](#)) või Keskkonnaministri poolt 22.02.2023 kinnitatud käskkirjas nr 16-7/23/5 (link käskkirjale: [Eesti merestrateegia meetmekava uuendamine 2023](#)).

Keskkonnavalase uuringu toetuse eesmärgiks on parandada teadmisi kalavarude olukorrast kui ka keskkonna- ja kliimamuutuste mõjust kalavarude olukorrale.

Eelnõu §-ga 3 sätestatakse toetuse vorm, määr ja abikõlblikud kulud.

Eelnõu § 3 lõike 1 on toodud „Perioodi 2021–2027 riikliku uuringute programmi rakendamise toetus“ toetuse vorm. Antud juhul kasutatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060 artiklis 53 lõike 1 punktis e sätestatud vormi ehk toetatakse tegelikult tekkinud ja tasutud rahastamiskõlblike kulusid.

Eelnõu § 3 lõike 2 kohaselt makstakse toetust 100 protsendi ulatuses tegelikult tekkinud ja tasutud rahastamiskõlblike kulude hüvitamise alusel, millest Euroopa Liidu osa moodustab 70 % toetuse määra ja Eesti osa 30 %. Omafinantseeringu minimaalne määr puudub.

Eelnõu § 3 lõikega 3 sätestatakse, et kulud on abikõlblikud alates toetuse taotluse esitamisest kuni 2029. aasta 30. juunini. Toetuse abikõlblik periood on toetuse taotluse rahuldamise otsuses

sätestatud ajavahemik. Selle ajavahemiku vältel peavad tegevused olema ellu viidud ja toetuse saamiseks vajalikud dokumendid PRIA-le esitatud

Eelnõu § 3 lõike 4 ja 5 alusel sätestatakse meetme otsesed abikõlblikud kulud. Abikõlblikud on üksnes need kulud, mis vastavad toetatavate tegevuste eelarvele ja on toetatavate tegevustega otseselt seotud ning kooskõlas õigusaktidega. Toetatavate tegevuste kulud on põhjendatud, kui need on seotud §-s 2 lõikes 2 ja 3 sätestatud toetatavate tegevuste elluviimisega ning kui tagatakse rahaliste vahendite kõige ratsionaalsem ja säästlikum kasutamine. Taotluse raames soetatav vara võib olla näiteks projekti elluviimiseks vajalik laboriseade. Tegevuse kulud on abikõlblikud, kui need tehakse abikõlblikul perioodil. Abikõlblikkuse periood on toetuse taotluse rahuldamise otsuses sätestatud ajavahemik.

Eelnõu § 3 lõikega 6 ja 7 sätestatakse toetatava tegevuse elluviimise käigus tekkinud kaudse kulu hüvitamise kord. Kaudne kulu hüvitatakse ühtse määra alusel vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1060 artikli 54 punktile b ehk hüvitatakse 15 protsenti otsestest rahastamiskõlblikest personalikuludest ning mille puhul liikmesriik ei pea tegema arvutusi kohaldatava määra kindlakstegemiseks. Kaudsete kulude hüvitamise korral toetuse väljamaksmisel kulu tegelikku maksumust ja tasumist ei tõendata ega kontrollita. Kaudsed kulud on kulud, mis ei ole otseselt seotud põhitegevusega, toetades samas sisulisi tegevusi, ja mida on keeruline jagada põhitegevuste ja muude tegevuste vahel. Selliste kulude hulgas on kulud bürootarvetele, sidekulud (sealhulgas interneti-, telefoni- ja postikulu), infotehnoloogia kulud (sealhulgas tark ja riistvara, kontoritehnika ostmise ja rentimise ning serverite, võrkude ja kontoritehnika hooldamise ning remondi kulud), transpordikulu (sealhulgas kulu mootorsõiduki kasutusrendile, mootorsõiduki kasutusrendi esimene sissemakse, kindlustuskulu ning kütuse- ja hoolduskulu), personalikulu (mis on kaudselt seotud toetatava tegevuse elluviimisega, sealhulgas raamatupidamine, sekretäri- ja personalitöö, vara haldamine, infotehnoloogiline tugitegevus, haldustöötajate tegevus ning muu abistav töö), kommunaalkulu (sealhulgas remondikulu), ruumide koristamise kulu, tööruumi rentimise kulu ja valveteenus.

Eelnõu §-ga 4 sätestatakse mitteabikõlblikud kulud. Vara soetamise kulu 20 protsenti arvutatakse § 2 lõigedes 2-3 toodud abikõlblikust kulust ehk toetatava tegevuse kogumaksumusest.

Eelnõu §-ga 5 sätestatakse toetuse taotleja ja talle esitatavad nõuded.

Eelnõu §-s 5 lõikes 1 on toodud toetuse taotleja. Käesoleva meetme raames saab toetust taotleda täidesaatva riigivõimu asutus ja teadus- ja arendusasutus. Vastavalt Vabariigi Valitsuse seadusele on täidesaatva riigivõimu asutuseks valitsusasutused ja valitsusasutuste hallatavad riigiasutused. Teadus- ja arendusasutus peab vastama Teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse § 3 lg 1 esitatud nõuetele. Eeltoodud kitsendus taotleja osas tuleneb meetme toetusemäärast, mis on kuni 100%, millest Euroopa Liidu osa moodustab 70 % toetuse määra ja Eesti osa 30 %. Kõrge toetusemäär (kuni 100%), tuleneb sellest, et meetme määra alusel toetatavad tegevused on suunatud tasuta kasutamiseks sektorile ja laiemale avalikkusele. Omafinantseeringu minimaalne määr puudub. Toetust ei anta täidesaatva riigivõimu asutustele või teadus- ja arendusasutustele eraldiseisvate tegevuste elluviimiseks.

Eelnõu § 5 lõikega 2 on kehtestatud nõuded toetuse taotlejale.

Eelnõu § 5 lõike 2 punkti 1 kohaselt peab taotleja, kellele on varasema tegevuse raames koostatud finantskorrektsiooni otsus, olema tasunud tagasimaksed ettenähtud tähtajal ja summas.

Eelnõu § 5 lõike 2 punkti 2 kohaselt peab taotleja esitama asjakohase teabe, kui sama kulu kohta on toetust saadud riigieelarvelistest või muudest Euroopa Liidu välisabi vahenditest ega muud tagastamatut riigiabi.

Eelnõu § 5 lõike 2 punkti 3 kohaselt ei tohi taotleja maksuvõlg olla suurem, kui 100 eurot. Kui taotlejal on maksuvõlg, siis ei ole õigustatud talle täiendavate avalike vahendite eraldamine. Lisaks on maksevõimelisus ka üheks usaldusväärsuse näitajaks.

Eelnõu §-ga 6 reguleeritakse taotluse esitamist ja taotlusele esitatavaid nõuded.

Eelnõu §-s 6 lõike 1 kohaselt korraldab PRIA iga § 2 lõikes 2 ja 3 nimetatud meetme kohta eraldi taotlusvooru ja teavitab ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded taotluse esitamise tähtaja, mis annab toetuse taotlejale võimaluse taotleda toetust arvestusega, et teate avaldamise ja taotluse esitamise tähtaja alguse vahele jääks vähemalt 30 kalendripäeva. Ajaliselt pikem teavitusaeg võimaldab taotlejal korrektselt taotlusi ette valmistada ja tegevusi põhjalikult läbi mõelda ning esitada. Korrektne taotlus vähendab üldist halduskoormust ja kiirendab esitatud taotluste menetlust.

Eelnõu §-s 6 lõike 2 kohaselt esitab taotleja toetuse taotluse PRIA e-teenuse keskkonna kaudu. EMKVF-i toetuse taotlus loetakse nõuetekohaseks, kui asjakohastes Euroopa Liidu õigusaktides ning käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuetele vastavad nii taotleja, taotlus kui ka toetatav tegevus. EMKVF-i toetuse taotluse nõuetekohasust kontrollib PRIA. EMKVF-i toetuse taotluse nõuetekohasust kontrollitakse esitatud taotluse ja muude dokumentide ning nendes esitatud andmeid tõendavate dokumentide ja andmekogude alusel ning vajadusel ka kohapealse kontrolli käigus.

Eelnõu §-s 6 lõigetes 3 ja 4 sätestatakse toetuse taotlusega esitatavad andmed ja dokumendid.

Eelnõu §-s 6 lõike 5 sätestatakse toetuse taotlusega esitatav teave tulemusnäitajate kohta. Taotlejal tuleb sisestada teave Euroopa Liidu ühise tulemusnäitaja ja siseriikliku näitaja kohta. Ühised tulemusnäitajad tulenevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1139 lisast I. Taotleja edastab teabe võimaldatud innovatsiooni kohta ehk uute toodete, teenuste, protsesside, ärimudelite või meetodite arvu. siseriikliku tulemusnäitaja prognoosib taotleja sõltuvalt tegevusest. Siseriiklik tulemusnäitaja on teadusartiklite arv, mis toetatava tegevusega seoses valmib.

Taotlemisel märgitakse tulemusnäitajate prognoos. Eeltoodud näitajate arvulised väärtused tuleb sisestada võimalikult realistlikud, sest hilisemalt projekti elluviimisel oodatakse nende saavutamist.

Eelnõu §-s 7 on sätestatud taotluse menetlemise tingimused ja kord.

Eelnõu § 7 lõikes 1 sätestatakse, et PRIA kontrollib toetuse taotluse vastavust kalandusturu korraldamise seaduse § 43 Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1139 artikli 11 lõikest 6 alusel. Toetuse taotlus loetakse nõuetekohaseks, kui asjakohastes EL-i õigusaktides ning eelnõus ja selle alusel kehtestatud õigusaktides sätestatud nõuetele vastavad nii taotleja, taotlus kui ka toetatav tegevus. Toetuse taotluse nõuetekohasust kontrollib PRIA. EMKVF-i toetuse taotluse nõuetekohasust kontrollitakse esitatud taotluse ja muude dokumentide ning nendes esitatud andmeid tõendavate dokumentide ja andmekogude alusel ning vajadusel kohapealse kontrolli käigus. EMKVF-i toetuse taotluse nõuetekohasust on õigus kontrollida ka taotlejaga seotud kolmanda isiku juures, kes valdab EMKVF-i toetuse saamisega seotud andmeid või dokumente.

Eelnõu § 7 lõike 2 kohaselt hindab PRIA nõuetekohaseid taotlusi lisas toodud kriteeriumite alusel.

Eelnõu § 7 lõike 3 kohaselt moodustab PRIA taotluste hindamiseks hindamiskomisjoni ja kehtestab selle töökorra, kes hindab nõuetekohaseid taotlusi hindamiskriteeriumite alus, mis on toodud lisas. Hindamine on vajalik selleks, et valida välja taotlused, mis kõige paremini vastavad EMKVF-i riikliku uuringute programmi eesmärkidele.

Lisaks hindamiskomisjoni moodustamisele ja töökorrale võib PRIA korraldada hindamiskomisjonile toetust taotlevate uuringute tutvustuse ning ühise arutelu. Uuringute tutvustamine ja arutelu on vajalik selleks, et tagada projekti objektiivne ja õiglane hindamine.

Eelnõu § 7 lõike 4 kohaselt vastab taotlus hindamiskriteeriumite miinimumnõuetele, kui igas hindamiskriteeriumis on see saanud vähemalt ühe hindepunkti.

Eelnõu §7 lõige 5 selgitab taotluse koondhinde saamist.

Eelnõu § 7 lõike 6 kohaselt moodustab PRIA hindamistulemuste alusel paremusjärjestuse. Iga taotlusvooru kohta koostatakse eraldi paremusjärjestus. Parimaks loetakse taotlused, mis on saanud hindamiskriteeriumite alusel suurima koondhinde. Taotlusvooru koondhinne saadakse hindepunkti korrutamisel osakaaluga ja nende tulemuste liitmise teel. Võrdsete hindepunktidega taotluste korral eelistatakse ajaliselt varem esitatud taotlust.

Eelnõu §-s 8 on reguleeritud taotluse rahuldamist või mitterahuldamist.

Eelnõu § 8 lõike 1 kohaselt teeb taotluse rahuldamise otsuse PRIA. Rahuldamise otsus tehakse kalandusturu korraldamise seaduse § 45 lõike 2 punkti 2 alusel ehk hindamistulemuste alusel moodustatud taotluste paremusjärjestusse seatud parimad taotlused. Toetuse rahuldamise otsus tehakse nende taotluste osas, mis mahuvad meetme eelarvesse. Taotluste osas, mis ei mahu meetme eelarvesse, tehakse mitterahuldamise otsus. Taotluse rahuldamata jätmise otsuse teeb PRIA kalandusturu korraldamise seaduse § 45 lõikes 6 esinevate asjaolude korral.

Eelnõu § 8 lõike 2 kehtestab taotluse rahuldamise või rahuldamata otsuse aja. Taotluse osas tehakse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsus 60 tööpäeva jooksul arvates taotluse esitamisest. Eeltoodud otsuse koostab PRIA.

Eelnõu §-s 9 on reguleeritud toetuse saaja kohustused.

Eelnõu § 9 lõikega 1 sätestatakse toetuse saaja need kohustused, mida toetuse saaja peab täitma tegevuse elluviimise ajal.

Eelnõu § 9 lõigetega 2-4 reguleeritakse toetatava tegevusega seotud uuringu ja lõpparuande ning vahearuanete esitamist ning neile kehtestatud miinimumnõudeid. Toetuse saajal on kohustus iga üheksa kuu tagant esitada PRIA-le vahearuanne, kus ta teavitab tehtud töödest, tegevuse edenemisest ning elluviidud ja kavandatavatest tegevustest. See kohustus algab hetkest, mil toetuse saaja asub ellu viima toetatavat tegevust. Toetuse tegevuse elluviimise aega hakatakse arvestama taotluse rahuldamise otsuse kuupäevast. Lisaks vahearuandele esitab toetuse saaja pärast tegevuse elluviimist, kuid hiljemalt koos viimase maksetaotlusega, lõpparuande ja uuringu. Juhul kui toetuse saaja viib toetatava tegevuse ellu enne üheksa kuu möödumist, siis ei teki toetuse saajal vahearuande esitamise kohustust ning ta esitab PRIA-le üksnes uuringu ja lõpparuande.

Toetuse saajal on kohustus esitada PRIA-le aruandeid, sest varasem toetuste andmise praktika on tõestanud, et pikemaajaliste projektide puhul on vajalik tagada regulaarne teabe vahetamine taotleja ja PRIA vahel.

Eelnõu §-s 10 on maksetaotluse esitamine ja nõuded.

Eelnõu § 10 lõike 1 kohaselt esitab toetuse saaja tasutud kulude kohta PRIA-le e-teenuse keskkonna kaudu maksetaotluse. Maksetaotlus esitatakse pärast eelnenud kvartali lõppu järgmise kuu 15. kuupäevaks. Tulenevalt Rahandusministri 11. detsembri 2003 määruse nr 105 „Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend“ § 9 lõike 3 kohaselt tehakse aasta lõpu seisuga esitatud saldoandmikes korrigeerimisi (sealhulgas auditeerimise käigus ilmnunud puuduste likvideerimiseks) kuni järgmise aasta 31. märtsini, millest tulenevalt peavad kõik eelneva aasta kuludokumentidega seotud kanded olema raamatupidamises tehtud hiljemalt järgmise aasta 31. märtsiks. Eeltoodud põhjusel on oluline, et viimase kvartali maksetaotluse menetlemine ja toetuse makse toetuse saaja arvelduskontole toimub hiljemalt 31.märtsiks.

Toetus makstakse välja kui makse tegemise aluseks olevad kulud on abikõlblikud. Kui toetuse saaja maksetaotluses on puudusi, teavitab PRIA toetuse saajat puudustest. Enne makse tegemist esitab toetuse saaja parandatud maksetaotluse või lisateabe esitatud maksetaotluse kohta.

Eelnõu § 10 lõikega 2 sätestatakse toetuse maksetaotlusega esitatavad dokumendid.

Eelnõu § 11 reguleerib toetuse maksmist.

Eelnõu §-s 11 lõikega 1 sätestatakse maksetaotluse kontrollimine. PRIA kontrollib vastuvõetud maksetaotluses ja kulusid tõendavates dokumentides esitatud andmete õigsust ning ellu viidud toetatava tegevuse vastavust toetuse rahuldamise otsuses sätestatud tingimustele, taotluses toodud kavatsusele, Euroopa Liidu asjakohastele õigusaktidele, kalandusturu korraldamise seadusele ja selle alusel kehtestatud õigusaktidele.

Eelnõu § 11 lõike 2 kohaselt makstakse toetust üksnes abikõlblike kulude hüvitamiseks ning tingimusel, et toetuse saaja on järginud toetatava tegevuse elluviimisel kõiki nõudeid

Eelnõu §11 lõike 3 kohaselt teeb PRIA maksmisest keeldumise otsuse, kui enne toetuse maksmist tehakse kindlaks, et toetuse saaja ei ole täitnud toetuse saaja kohustusi

Eelnõu § 11 lõike 4 kohaselt teeb PRIA toetuse maksmise või maksmisest keeldumise otsuse 35 tööpäeva jooksul arvates § 10 lg 2 nimetatud nõuetekohase maksetaotluse ja dokumentide saamisest.

Eelnõu § 11 lõike 5 kohaselt teeb PRIA toetuse makse toetuse saaja arvelduskontole kümne tööpäeva jooksul peale toetuse maksmise otsuse tegemist.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1060 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/1139. Eelnõuga kehtestatavad toetuse põhimõtted kooskõlastatakse Euroopa Komisjoni ja EMKVF-i seirekomisjoniga.

4. Määruse mõjud

Määrusega planeeritud tegevused omavad mõju kaudselt kõikidesse peamistesse Euroopa Liidu poliitilistesse eesmärkidesse. Eesti erasektori TA kulutuste tase on 1% SKP-st, mis jääb tunduvalt alla ELi keskmise (1,45%) ning Eesti on võtnud eesmärgiks jõuda 2,0 %-ni aastaks 2035. See tähendab kvaliteetsete uute toodete ja teenuste väljatöötamist, aga ka olemasolevate ajakohastamist. Teaduspotsiaali kaasamine soodustab nii tootlikkuse tõstmist, lisandväärtuse kasvu kui ka tehnoloogilistest arengutest tulenevatele võimaluste kasutuselevõttu. Meetme fookuses tõsta kalapüügi, vesiviljeluse, keskkonnalase ning vee-elusressursside väärimise valdkonnas tegutsevate ettevõtjate teadmiste taset selleks, et suurendada ettevõtjate majanduslikku ja keskkonnavalast jätkusuutlikkust.

Määrusel puudub oluline mõju riigi välissuhetele ja kohaliku omavalitsuse korraldusele. Küll aga on määrusel teatav positiivne mõju majandusele, mõjutades läbi uuringute ja katseprojektide konkurentsivõimet ja keskkonnasäästliku, ressursitõhusat ja teadmistel põhinevat kalanduse arengut.

Määruse sihtrühm ja kasusaajad on kalapüügiga, vesiviljelusega ning kalapüügi- ja vesiviljelustoodete töötlemisega seotud ettevõtjad ning laiem avalikkus. Oluliseks aspektiks on siinkohal, et kõik sektori ülesed teadustulemused, uuringud ja katsed on avalikkusele tasuta kättesaadavad.

Määruse jõustumisega panustatakse Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi 2021–2027 (EMKVF) rakenduskava ja Eesti kalandus- ja vesiviljelussektori eesmärkide saavutamisse. Merekeskkonna alased uuringud panustavad Merestrateegia meetmekava, Euroopa Liidu roheline kokkuleppe ja Euroopa Liidu elurikkuse strateegia aastani 2030.

Mõju riigiasutuste töökorraldusele on väike. Määruse rakendamise kaasnab PRIA-le mõningane lisakoormus toetuse taotluste menetlemise ja hindamisega ning hilisema toetuse väljamaksmisega. PRIA on valitsusasutus, mis Euroopa Liidu makseagentuurina korraldab toetuste andmist juba 20 aastat ja omab vastavat kompetentsi.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Meedet rahastatakse Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfond 2021–2027 rakenduskavas kirjeldatud tavapärase korra alusel, mil meetme eelarvest 70% kaetakse Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondist ning 30% Eesti Vabariigi eelarvest. Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulusid ega tulusid riigieelarvele.

Meetme kogu eelarve programmiperioodil kokku on 6 905 000 eurot. Meetme eelarve on jaotatud neljaks osaks vastavalt prioriteedile ja erieesmärkidele.

Esimese prioriteedi (säästva kalanduse edendamine ning vee bioloogiliste ressursside taastamine ja säilitamine) erieesmärki (majanduslikult ja sotsiaalselt kestliku ning keskkonnasäästliku püügitegevuse tugevdamine) on ettenähtud eelarve summas 1 840 000 eurot ja sama prioriteedi erieesmärki kuus (veekeskkonna elurikkuse ja ökosüsteemide kaitsmisele ja taastamisele kaasa aitamine) on ettenähtud 2000 000 eurot.

Teise prioriteedi (säästva vesiviljelustegevuse ning kalandus- ja vesiviljelustoodete töötlemise ja turustamise edendamine, aidates sellega kaasa toiduga kindlustatusele liidus) esimesse erieesmärki (kestliku vesiviljelustegevuse edendamine, eriti vesiviljelustootmise konkurentsivõime tugevdamine, tagades samal ajal, et tegevus on pikas perspektiivis keskkonnakestlik) on ettenähtud eelarve summas 1 565 000 eurot ja sama prioriteedi erieesmärki kaks (kalandus- ja vesiviljelustoodete turustamise, kvaliteedi ja lisaväärtuse ning nende toodete töötlemise edendamine) on ettenähtud 1 500 000 eurot.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse väljatöötamisel on konsulteeritud PRIA-ga ja konsulteeritud avalik-õiguslike teadus- ja arendusasutustega.

Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi 2021–2027 seirekomisjon kooskõlastas toetatava tegevuse valimise metoodika (eelnõu paragrahv 2 lõigetes 2 ja 3 ning paragrahvid 5, 6, 7, 8) ajavahemikul 20. detsember 2024 kuni 10. jaanuar 2025. a.

Määruse eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Kliimaministeeriumile, Haridus- ja Teadusministeeriumile ja Rahandusministeeriumile ning arvamuse esitamiseks PRIA-le.

(allkirjastatud digitaalselt)

Marko Gorban

Kantsler